

**hbo-master
Speltherapie
Christelijke Hogeschool Ede**

29 maart 2018

NVAO beperkt Toets nieuwe opleiding

Adviesrapport

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Introductie	5
	2.1 Werkwijze panel	5
	2.2 Panel rapport	6
3	Beschrijving van de opleiding	7
	3.1 Algemeen	7
	3.2 Profiel instelling	7
	3.3 Profiel opleiding	7
4	Opleidingsbeoordeling	8
	4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	8
	4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	9
	4.3 Standaard 3: Toetsing	13
	4.4 Graad en CROHO-onderdeel	14
	4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	14
5	Overzicht oordelen	16
	Bijlage 1: Samenstelling panel	17
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	18
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	20
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	21

1 Samenvattend advies

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) ontving op 5 juli 2017 een aanvraag voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor de opleiding hbo-master Speltherapie van de Christelijke Hogeschool Ede. NVAO heeft daarop een panel van experts gevraagd om alle aangeleverde informatie te bestuderen, het programma met de afgevaardigden van de instelling en opleiding tijdens een locatiebezoek te bespreken en een concluderend oordeel uit te spreken over de kwaliteit van de nieuwe opleiding.

Onderstaande overwegingen hebben een belangrijke rol gespeeld in de uiteindelijke beoordeling van het programma door het panel.

Mede door afstemming met het werkveld is een inhoudelijk relevant en praktijkgericht beroepsprofiel ontstaan. De opleiding geeft in verschillende uitingen helder de kenmerkende aspecten van de opleiding in haar profiel weer: het op een methodische manier inzetten van de therapeutische krachten van spel bij kinderen, de aandacht voor onderzoek naar de effecten van speltherapie en de voorbereiding van studenten op de praktijk. Het profiel van de opleiding is vertaald in acht kerntaken en zes daaraan gekoppelde leeruitkomsten als beoogde leerresultaten. Deze kerntaken en leeruitkomsten geven een overzicht van dat wat de opleiding beoogt te bereiken en passen bij het masterniveau en de oriëntatie van de opleiding.

De tweejarige deeltijdse opleiding van 60 EC besteedt in het eerste jaar aandacht aan de algemene en veel voorkomende hulpvragen die behandeld worden met behulp van speltherapie zoals trauma, hechting en pesten. Belangrijke onderdelen van het eerste jaar zijn de speltraining en de intervisie. Het tweede jaar staat in het teken van stage, theoretische verdieping en het afstuderen. Bij de theoretische verdieping kiezen studenten uit vier thema's die zijn afgeleid van relevante ontwikkelingen in het werkveld van de speltherapeut. Mede door de kleine groepen studenten is de opleiding in staat intensief en op persoonlijke leervragen afgestemd onderwijs te verzorgen.

De opleiding presenteert een visie op onderzoek, passend bij een professionele masteropleiding en aansluitend op de behoeften in het werkveld aan effectonderzoek voor het aantonen van de meerwaarde van speltherapie. De uitwerking van de visie in het onderwijs- en onderzoeksprogramma en de verbinding met het lectoraat schiet echter nog tekort. Het management en docenten presenteren nog geen eenduidig beeld van deze uitwerking. Daarnaast zoekt de opleiding nog onvoldoende verbinding met wetenschappelijke onderzoekers in het bredere veld van effectonderzoek van therapie. De opleiding dient dan ook nader uit te werken hoe zij de komende jaren een opbouw gaat aanbrengen van kwalitatief naar (ook) kwantitatief onderzoek en hoe zij daarbij aansluiting bij bestaande onderzoeksdomeinen zoekt.

De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch gezien de beoogde eindkwalificaties. De opleiding hanteert passende richtlijnen voor het verlenen van individuele vrijstellingen aan instromende studenten.

De opleiding zet twintig docenten in voor een totaal van 1,6 fte. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en adequate begeleiding aan de studenten te geven. Er is een passende variatie aan expertise in het

docentenkorps. Het aantal gepromoveerde docenten is voor een masteropleiding beperkt. Het panel beveelt aan om op andere manieren te zorgen voor een uitbreiding van de onderzoeksgerelateerde kennis.

De beoogde toetsen zijn van het vereiste niveau en de opleiding kiest voor een brede variatie in toetsvormen, passend bij de beroepsgerichte ambitie. De opleiding heeft ruim aandacht voor zowel formatieve als summatieve aspecten van toetsing. De regelmatige reflectie door de studenten op de leeruitkomsten is een sterk punt.

De opleiding treft goede maatregelen om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Het toetsbeleid van de opleiding is ingebed in het domeinbrede toetsbeleid. De examencommissie pakt daarnaast haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen stevig op. Het panel heeft waardering voor de ruime aandacht van de examencommissie voor de ontwikkeling van deze nieuwe masteropleiding en de uitgebreide feedback die de commissie heeft gegeven op de ontwikkelde toetsen en toetscriteria.

Samenvattend is het panel positief over de beoogde leerresultaten, de onderwijsleeromgeving en de toetsing. De uitwerking van de visie op onderzoek in het onderwijs- en onderzoeksprogramma behoeft echter nog aandacht. Het panel verwacht dat de opleiding in staat is om deze uitwerking binnen twee jaar op orde te hebben. Het panel komt dan ook tot het oordeel 'positief onder voorwaarden' ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding hbo-master Speltherapie van de Christelijke Hogeschool Ede en adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 27 maart 2018

Namens het panel ter beoordeling van de beperkt Toets nieuwe opleiding hbo-master Speltherapie van de Christelijke Hogeschool Ede,

prof. dr. Marc Vermeulen
(voorzitter)

drs. Linda van der Grijsparde
(secretaris)

2 Introductie

2.1 Werkwijze panel

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) ontving op 05 juli 2017 een aanvraag voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor de opleiding hbo-master Speltherapie van de Christelijke Hogeschool Ede (CHE). Het succesvol doorlopen van een TNO procedure is een voorwaarde om als opleiding door de NVAO te worden erkend. Met het keurmerk van de NVAO mogen opleidingen de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan de procedure die wordt gevolgd voor opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is in feite een planbeoordeling. Na de erkenning van de nieuwe opleiding zal de opleiding vallen onder de reguliere accreditatieprocedure.

Om de nieuwe opleiding te beoordelen, heeft de NVAO een panel van experts vastgesteld met de volgende samenstelling:

- Voorzitter:
Prof. dr. M. (Marc) Vermeulen, academic director van de leergang Strategy, Innovation and Governance voor bestuurders in het publieke domein, TIAS School for Business and Society; en professor in onderwijssociologie, Tilburg University;
- Leden:
 - Prof. dr. S. (Susan) van Hooren, hoogleraar vaktherapie, Open Universiteit; en Lector Kennisontwikkeling Vaktherapieën, Zuyd Hogeschool;
 - T. (Tini) Hilgert, docent Toegepaste Psychologie; klinisch psycholoog / kinderpsychotherapeut De Speelwijze, inhoudelijk coördinator postgraduaat client-centered spelcounseling Thomas More Antwerpen.
 - J. (Janna) van der Honing, speltherapeut/pedagoog ZELLUF – Praktijk voor speltherapie (Leidschendam);
- Student-lid:
J. (Jade) Brouns, Masterstudent Pedagogische Wetenschappen Onderwijs- en opleidingskunde, KU Leuven.

Het panel werd bijgestaan door drs. Irma Franssen, beleidsmedewerker NVAO, als procescoördinator en door drs. Linda van der Grijspaarde, zelfstandig onderwijsadviseur, als secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de beperkt Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2016, nr 69458) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Op 17 januari 2018 is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en nadere vragen geformuleerd voor het locatiebezoek.

Op 18 januari 2018 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht. Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2. Na afloop van de gesprekken heeft het panel het

geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggekoppeld naar de opleiding. Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter. Het adviesrapport is op 28 maart 2018 aan de opleiding voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De opleiding heeft op 29 maart 2018 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft niet geleid tot wijzigingen, waarna het definitieve rapport is vastgesteld door de voorzitter. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 29 maart 2018 aan de NVAO aangeboden.

2.2 Panel rapport

Het eerste hoofdstuk van dit rapport is het samenvattend advies en het huidige hoofdstuk is de introductie.

Het derde hoofdstuk heeft een omschrijving van het programma waaronder de positionering van de opleiding binnen de instelling en binnen het hoger onderwijsbestel in Nederland.

Het panel geeft zijn bevindingen, overwegingen en conclusies weer in hoofdstuk 4 aan de hand van de onderwerpen en standaarden uit het relevante kader.

De bevindingen zijn de objectieve feiten zoals waargenomen door het panel in de aangeleverde documentatie en gedurende het locatiebezoek. De overwegingen bevatten de oordelen, meningen en zienswijzen van het panel en de mate waarop deze effect hebben op het uiteindelijke oordeel van het panel op de standaard. Op basis van de overwegingen wordt ook een algemeen eindoordeel uitgesproken.

Tot slot wordt in een tabel schematisch weergegeven waar de oordelen zijn per standaard.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Christelijke Hogeschool Ede (CHE)
Opleiding:	hbo-master Speltherapie
Variant():	deeltijd
Graad:	Master of Arts
Locatie:	Ede
Studieomvang (EC):	60
CROHO-onderdeel:	Gezondheidszorg

Voorstel voor indeling in een visitatiegroep: bij de eerste ronde in het voorjaar door de opleiding zelf te bepalen.

3.2 Profiel instelling

De CHE leidt jaarlijks ruim vierduizend studenten op. Er zijn ongeveer vijfhonderd medewerkers werkzaam. De CHE heeft haar onderwijs georganiseerd in drie domeinen, te weten het domein Theologie, Welzijn en Zorg, het domein Media & Organisatie en het domein Educatie.

3.3 Profiel opleiding

De beoogde masteropleiding Speltherapie leidt op tot het beroep speltherapeut. De opleiding is onderdeel van het domein Theologie, Welzijn en Zorg. Dit domein omvat ook de bacheloropleiding Godsdienst Pastoraal Werk, de bacheloropleiding Social Work, de bacheloropleiding Leraar Godsdienst / Levensbeschouwing, de bacheloropleiding Verpleegkunde, de associate degree Sociaal Werken in de Zorg, de masteropleiding Leraar Godsdienst en Levensbeschouwing en de masteropleiding Contextuele Hulpverlening. Aan het domein is het lectoraat Jeugd en Gezin verbonden. Dit lectoraat richt zich op het brede (werk-) veld van de psychosociale hulpverlening aan jeugd en gezin.

Met de start van de masteropleiding komt de CHE tegemoet aan de eis van de beroepsvereniging dat speltherapeuten in de nabije toekomst alleen lid kunnen worden van de Nederlandse Vereniging voor Speltherapeuten van de Federatie Vaktherapeutische Beroepen als zij beschikken over een diploma van een door de NVAO geaccrediteerde opleiding.

De deeltijdse opleiding van 60 EC besteedt in het eerste jaar aandacht aan de algemene en veel voorkomende hulpvragen die behandeld worden met behulp van speltherapie zoals trauma, hechting en pesten. Belangrijke onderdelen van het eerste jaar zijn de speltraining en de intervisie. Het tweede jaar staat in het teken van stage, theoretische verdieping en het afstuderen. De stage bestaat uit veertig speltherapeutische sessies met kinderen en hun ouders, begeleid door een praktijkbegeleider en door de supervisor en stagedocent vanuit de hogeschool. Bij de theoretische verdieping kiezen studenten uit vier thema's die zijn afgeleid van relevante ontwikkelingen in het werkveld van de speltherapeut. De masteropleiding Speltherapie betreft een nieuwe opleiding die nog niet in Nederland bestaat.

4 Opleidingsbeoordeling

In dit hoofdstuk wordt de evaluatie door het panel van de standaarden omschreven. Bij elke standaard geeft het panel zijn bevindingen, overwegingen en oordeel weer. De beoordeling is gebaseerd op de standaarden en criteria zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2016, nr 69458). De beoordeling komt tot stand op basis van een discussie met 'peers' over de inhoud en kwaliteit van de opleiding.

Over de standaarden geeft een visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De masteropleiding Speltherapie leidt op voor het beroep speltherapeut. De CHE definieert speltherapie als volgt: 'speltherapie is een vorm van therapie die speciaal ontwikkeld is voor de behandeling van kinderen die door ingrijpende gebeurtenissen en/of een problematische persoonlijkheidsontwikkeling in hun ontwikkeling (dreigen) belemmerd (te) worden. Een speltherapeut maakt op methodische wijze gebruik van de therapeutische krachten van spel'.

De opleiding stelt zich tot doel dat afgestudeerden van de opleiding vakbekwame speltherapeuten zijn die op basis van theoretische en methodische expertise kinderen en jeugdigen kunnen behandelen en daarin met relevante partijen zoals ouders en andere professionals kunnen samenwerken, verbindingen kunnen maken, uitstekend kunnen communiceren en weten wie zij zijn. Afgestudeerde speltherapeuten werken veelal in de jeugdhulpverlening, de (geestelijke) gezondheidszorg, instellingen voor mensen met een beperking (verstandelijk, lichamelijk of communicatief), onderwijs of in hun eigen praktijk. Speltherapeuten werken in toenemende mate met doelgroepen als kinderen met vlucht- en oorlogservaring, kinderen (en volwassenen) met een licht verstandelijk beperking en kinderen in complexe echtscheidingssituaties.

Het profiel van de opleiding sluit aan op het Landelijke Domeinprofiel Vaktherapeutische Beroepen uit 2016, dat onder auspiciën van de Federatie Vaktherapeutische Beroepen is opgesteld voor de bacheloropleidingen op dit gebied. In 2017 is door de vaktherapeutische masteropleidingen een start gemaakt met de ontwikkeling van een profiel op masterniveau. Dit was ten tijde van de ontwikkeling van de opleiding nog niet gereed. Het profiel van de opleiding sluit daarnaast aan op het beroepsprofiel van de Nederlandse Vereniging voor Speltherapie dat in juni 2017 is vastgesteld.

Het profiel van de opleiding is vertaald in acht kerntaken en zes daaraan gekoppelde leeruitkomsten als beoogde leerresultaten.

De opleiding leidt studenten op om op masterniveau praktijkgericht onderzoek uit te voeren. Het onderzoek is gericht op effectonderzoek en onderzoek naar werkzame factoren. De opleiding verwacht van afgestudeerden dat zij met hun afstudeeronderzoek een bijdrage kunnen leveren aan het bewijzen van de effectiviteit van speltherapie en daarmee het verbeteren van de beroepspraktijk.

Het onderzoek van de opleiding wordt gekoppeld aan het Lectoraat Jeugd en Gezin. Het lectoraat Jeugd en Gezin doet onderzoek naar het opvoeden en opgroeien van jongeren, vanuit de gedachte dat herstel van relaties binnen en tussen gezinnen bijdraagt aan een gezonde samenleving. Speltherapie richt zich in het domein van jeugd en gezin op het behandelen van jeugdigen in de basisschoolleeftijd.

De ontwikkeling van de opleiding heeft in nauw overleg plaats gevonden met de eerder genoemde beroepsverenigingen, de Nederlandse Vereniging voor Speltherapeuten en de Federatie Vaktherapeutische Beroepen. De beroepenveldcommissie bestaat uit vier leden en komt gemiddeld twee keer per jaar bijeen.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat mede door afstemming met het werkveld een inhoudelijk relevant en praktijkgericht beroepsprofiel ontstaan. De opleiding geeft de kenmerkende aspecten van de opleiding in haar profiel helder weer, stelt het panel vast. Het op een methodische manier inzetten van de therapeutische krachten van spel bij kinderen, de aandacht voor onderzoek naar de effecten van speltherapie en de voorbereiding van studenten op een eigen praktijk en op een institutionele setting komen duidelijk naar voren, niet alleen in de documentatie maar ook in de verschillende gesprekken.

De beoogde leerresultaten in de vorm van kerntaken en leeruitkomsten geven een overzicht van dat wat de opleiding beoogt te bereiken. Het panel stelt vast dat ze passen bij het masterniveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied.

De opleiding presenteert volgens het panel een visie op onderzoek die past bij een professionele masteropleiding. De opleiding sluit aan op de behoeften in het werkveld waarmee de meerwaarde van speltherapie kan worden aangetoond.

Conclusie: Voldoet

4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De masteropleiding Speltherapie (60 EC) wordt aangeboden in deeltijd. Studenten volgen één dag in de twee weken, op donderdag of vrijdag, onderwijs op de hogeschool. De opleiding kent in totaal 42 lesdagen.

De opleiding besteedt in het eerste jaar aandacht aan de algemene en veel voorkomende hulpvragen die behandeld worden met behulp van speltherapie zoals trauma, hechting en pesten. Belangrijke onderdelen van het eerste jaar zijn de speltraining en de intervisie. In de speltraining oefenen studenten hun speltherapeutische vaardigheden in een veilige setting.

Tijdens de intervisie in het eerste jaar reflecteren studenten in groepen van vier op hun eigen competentieontwikkeling en therapeutische houding. De intervisie is volgens de documentatie onbegeleid en vindt een keer in de twee weken plaats, aan het einde van de lesdag. De intervisie is gekoppeld aan de theorie.

Het tweede jaar staat in het teken van de stage, theoretische verdieping en het afstuderen. De stage bestaat uit 40 speltherapeutische sessies met kinderen en hun ouders. Een praktijkbegeleider, de supervisor en de stagedocent begeleiden de stage. Bij de theoretische verdieping kiezen studenten uit vier thema's. Deze thema's zijn afgeleid van relevante ontwikkelingen in het werkveld van de speltherapeut.

De supervisie in het tweede jaar vindt plaats in groepen van maximaal vier supervisanten en loopt parallel aan de stage. De supervisie heeft tot doel een transfer te leggen tussen de geleerde theorieën, het handelen en de beroepspraktijk. De opleiding zet erkende supervisors in die de begeleider en de beoordelaar van het leerproces zijn.

Per module beschrijft de opleiding in modulekaarten de relatie met de leeruitkomsten, de inhoud van de module, de te gebruiken literatuur en de toetsing.

In het eerste jaar volgen studenten de module onderzoek I. Daarin wordt met name ingegaan op kwalitatief praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en de daarbij behorende onderzoeksvaardigheden. De studenten ronden de module af met een plan van aanpak voor het afstudeeronderzoek in het tweede jaar. De module Onderzoek II in het tweede jaar biedt studenten verdieping op één van de twee onderzoeksmethoden die in de masteropleiding gebruikt worden: effectonderzoek of onderzoek naar werkzame factoren. Daarnaast omvat deze module de afstudeerscriptie. De opleiding heeft als ambitie het onderzoek van de studenten direct te relateren aan promotieonderzoek van één van de betrokken docenten.

In het aanvraagdossier geeft de opleiding aan dat het uit te voeren onderzoek door studenten en docenten vooral kwalitatief van aard zal zijn, aangezien de omvang van de onderzoeken en de aantallen respondenten naar verwachting te beperkt zullen zijn voor kwantitatief onderzoek. Er wordt in de speltherapie nog weinig onderzoek gedaan en het samenstellen van een grote homogene respondenten groep zal lastig zijn, stelt de opleiding. Het panel heeft de uitwerking van de visie op onderzoek in het onderwijs- en onderzoeksprogramma in verschillende gesprekken aan de orde gebracht. Het management van de opleiding gaf aan dat men ervoor kiest om voornamelijk kwalitatieve methoden aan te bieden en te werken met beschrijvend onderzoek, zoals ook is beschreven in het aanvraagdossier.

Om in te kunnen stromen dienen studenten te beschikken over:

- een hbo-diploma of WO-diploma van een opleiding in het Agogisch of Educatieve domein;
- minimaal twee jaar werkervaring met het werken met kinderen in de hulpverlening of onderwijs;

- een werkplek van minimaal acht uur per week binnen een professionele setting waar de gelegenheid is om beroepsopdrachten uit te voeren en kinderen te behandelen.

De opleiding kent een vrijstellingsregeling die onderdeel is van de Onderwijs- en Examenregeling. Voor elke student stelt de examencommissie individueel vast welke vrijstellingen deze krijgt. De examencommissie stelt vast of de vooropleiding van de student waarop de vrijstellingen worden gebaseerd van voldoende masterniveau is.

Studenten met een bacheloropleiding in het educatieve domein beschikken niet over de psychosociale en medische basiskennis die noodzakelijk is na afstuderen voor registratie als therapeut. De opleiding biedt voor deze studenten extra modules aan om deze kennis te behalen.

Bij het verwachte aantal van vierentwintig startende studenten per jaar en vierendertig studenten totaal (50/50 volledig en verkort) is er 1,3 fte beschikbaar voor docenten en 0,3 fte voor specifieke ondersteuning. De opleiding zet twintig docenten in. Hiervan zijn zestien docenten op masterniveau opgeleid, twee docenten zijn gepromoveerd en twee zijn bezig met een promotieonderzoek. Drie docenten oriënteren zich op een promotieonderzoek. Naast deze docenten zet de opleiding gastdocenten in die werkzaam zijn als speltherapeut.

De opleidingscoördinator is verantwoordelijk voor de inhoud en organisatie van de opleiding. De opleidingscoördinator bewaakt de samenhang in het programma.

Het uitgangspunt van de studiebegeleiding is dat de student zelf verantwoordelijk is voor de bewaking van de studievoortgang en voor het nemen van initiatief om extra studiebegeleiding te realiseren. Daarbij is de opleidingscoördinator na de docenten het eerste aanspreekpunt voor de studenten. Voor inhoudelijke vragen kunnen studenten bij hun docenten terecht.

Overwegingen

Het panel heeft het onderwijsprogramma bestudeerd en besproken met het management, studenten en docenten en baseert daarop haar oordeel. Het panel stelt vast dat de opleiding bij het opgestelde profiel passend onderwijs aanbiedt dat het behalen van de eindkwalificaties waarborgt. Het panel merkt op dat het programma op systematische wijze tot stand is gekomen.

De voorgeschreven literatuur is passend volgens het panel, doch bij enkele modules gedateerd. Het panel verzoekt de opleiding om bij alle modules te werken met de meest actuele versie van handboeken en te blijven investeren in het aanvullen van de literatuurlijst met actuele, verdiepende en domeinbrede literatuur. Daarnaast dient de opleiding te monitoren of het aanbod aan internationale wetenschappelijke literatuur voldoende is voor een masteropleiding.

De opleiding heeft een visie op onderzoek voor deze professionele masteropleiding. De uitwerking van deze visie in het onderwijs- en onderzoeksprogramma schiet echter nog tekort. Het management en de (onderzoeks-) docenten presenteren nog geen eenduidig beeld van deze uitwerking, stelt het panel vast. Daarnaast zoekt de opleiding nog onvoldoende verbinding met wetenschappelijke onderzoekers in het bredere veld van effectonderzoek van therapie. Het gevaar bestaat dan ook dat de opleiding in dit jonge onderzoeksveld van speltherapie te weinig voortbouwt op gevalideerd onderzoek in het

breder veld en te veel naar binnen keert. De opleiding dient dan ook nader uit te werken hoe zij de komende jaren een opbouw gaat aanbrengen richting grootschaliger onderzoek met het oog op meer generaliseerbare onderzoeksresultaten op basis van de casestudies (afstudeeronderzoeken) van studenten en hoe zij daarbij aansluiting bij bestaande onderzoeksdomeinen zoekt. Voor de opleiding is de effectenladder van Van Ieperen een belangrijke inspiratiebron voor het vormgeven van onderzoek. Het panel waardeert deze oriëntatie en daagt de opleiding uit zich ook te richten op de hogere treden van deze ladder. Studenten moeten kunnen zien wat er nu mogelijk is maar eveneens wat er nog meer haalbaar kan zijn. Dat verheldert hun blik op de mate waarin bestaande praktijken in de wetenschap gefundeerd (kunnen) zijn en de noodzaak om daar in nabije toekomst meer overtuigingskracht in te ontwikkelen.

In de opleiding is ruim aandacht voor intervisie. De beschrijving van de begeleiding van intervisie in de documentatie voldoet niet volgens het panel. De begeleiding zoals beschreven in de uitwerking is te beperkt en de rol en werkwijze van de voortgangsdocent is onvoldoende uitgewerkt. Als studenten niet tot de vereiste diepgang van reflectie komen, wordt dit mogelijk pas zichtbaar aan het einde van het jaar doordat dan pas beoordeling plaatsvindt. De verantwoordelijk directeur waarmee het panel sprak over deze bevinding, heeft toegezegd dat de opleiding de ruimte krijgt om de begeleiding van de intervisie te intensiveren ten behoeve van voldoende sturing op de ontwikkeling van de studenten. Het panel heeft er vertrouwen in dat de opleiding hier tijdig zorg voor draagt.

De stage in het tweede jaar sluit aan bij de beroepsgerichtheid van de opleiding, stelt het panel vast. De opleiding heeft passende richtlijnen opgesteld voor de kwaliteit van de stageomgeving. Er is verwoord welke richtlijnen er zijn bij stage in een eigen praktijk en bij een praktijkbegeleider die geen masteropleiding heeft. De opleiding heeft voldoende uitgewerkt waar het masterniveau van de stage uit bestaat. Om de complexiteit te versterken, raadt het panel aan om het voeren van multidisciplinair overleg als verplichte activiteit op te nemen. Het panel beveelt de opleiding daarnaast aan om de kwaliteit van de stageplekken en van het masterniveau van de stagebegeleiding goed te monitoren, mede gezien de omvang van de stage in het onderwijsprogramma.

De gehanteerde toelatingseisen realistisch zijn gezien de beoogde eindkwalificaties. De opleiding hanteert richtlijnen voor het verlenen van individuele vrijstellingen

De opleiding maakt volgens het panel onvoldoende inzichtelijk hoe zij omgaat met deficiënties bij instromende studenten. De opleiding beschrijft dat zij 'aandacht heeft voor twee groepen instromers die onvoldoende actuele voorkennis hebben', maar hoe zij dit uitwerkt, wordt niet duidelijk. Het panel beveelt de opleiding aan om voor de start het deficiëntiebeleid aan te scherpen.

De docenten zijn zowel inhoudelijk voor wat betreft speltherapie voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en adequate begeleiding aan de studenten te geven. Het panel stelt vast dat er voldoende docenten met praktijkervaring beschikbaar zijn. Er is daarnaast een passende variatie aan expertise in het docentenkorps. Het aantal gepromoveerde docenten is voor een masteropleiding echter beperkt. Het panel beveelt aan om op andere manieren te zorgen voor een uitbreiding van de onderzoeksgelateerde kennis op het juiste niveau. Het panel adviseert de opleiding om de docenten ruim de gelegenheid te geven om gerichte scholing te volgen en extra ondersteuning te bieden aan de docenten die

geen masteropleiding hebben gevolgd. Daarnaast raadt het panel aan om de lector een grotere rol te geven bij de ontwikkeling van het onderwijsprogramma.

Samenvattend komt het panel bij deze standaard tot het oordeel 'voldoet ten dele'. Het onderwijsprogramma, de inzet van docenten en de aansluiting op de kwalificaties van instromende studenten is voldoende. De uitwerking van de visie op onderzoek behoeft echter nog aandacht, evenals de inzet van onderzoeksgelateerde kennis. Het panel verwacht dat de opleiding in staat is om de voorwaarde die het panel stelt ten aanzien van de uitwerking van onderzoek in twee jaar op orde te hebben.

Conclusie: voldoet ten dele

4.3 Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De opleiding hanteert diverse toetsen, zoals een schriftelijke toets, portfolio-opdrachten, praktijkopdrachten, een plan van aanpak voor het afstudeeronderzoek, presentaties, een stageverslag en de afstudeerscriptie. In het toetsbeleidsplan van de opleiding staat beschreven hoe de toetsing tot uitvoering wordt gebracht.

Na elke programmaonderdeel schrijft de student een reflectie op de leeruitkomsten. Naast de reflecties verzamelt de student ook de opdrachten die bij de verschillende onderdelen gemaakt worden.

Studenten ronden de opleiding in het tweede jaar af met de afstudeerscriptie die gericht is op het aantonen van de effectiviteit van speltherapie. Daartoe kunnen studenten kiezen voor het uitvoeren van een effectonderzoek of een onderzoek naar de werkzame factoren van speltherapie. De scriptie en de presentatie daarover worden beoordeeld door twee onafhankelijke beoordelaars.

Bij het opstellen en nakijken van de toetsen zijn meerdere docenten en de examinator van de betreffende toets betrokken. De examinator ontwerpt de toetsmatrijs en het beoordelingsformulier. De docenten ontwerpen samen met de examinator de toetsvragen en/of opdrachten. De examinator dient te beschikken over de basiskwalificatie examinering.

De opleiding valt onder de examencommissie van het domein Theologie, Welzijn en Zorg. Deze examencommissie is zowel verantwoordelijk voor de bacheloropleidingen als de masteropleidingen van dit domein. De examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau van de opleiding en het vaststellen of studenten voldoen aan het eindniveau van de opleiding.

De examencommissie doet met name rond toetsbeleid en de kwaliteit van toetsen een beroep op de toetscommissie. De taak van de toetscommissie is onder andere het ondersteunen van examinatoren door met hen toetsen, toetsitems en toetsanalyses te bekijken en daar adviezen over te geven. De toetscommissie beoordeelt daarnaast elk jaar steekproefsgewijs een aantal toetsen met bijbehorende toetsmatrijs, beoordelingscriteria en antwoordmodellen.

Overwegingen

De beoogde toetsen zijn van het vereiste niveau en de opleiding kiest voor een brede variatie in toetsvormen, passend bij de beroepsgerichte ambitie, stelt het panel vast. De opleiding heeft ruim aandacht voor zowel formatieve als summatieve aspecten van toetsing. De rubrics die de opleiding hanteert bij de beoordeling van toetsen geven voldoende sturing voor zowel de studenten als examinatoren.

Hoewel het panel het systeem van toetsen met een voldoende beoordeelt, heeft het panel wel enkele opmerkingen bij de toetsing. Het panel vindt het gebruik van diverse schalen bij de beoordeling van intervisie en stage (driepuntsschaal en twintigpuntsschaal) verwarrend. Het is onduidelijk hoe de oordelen op de verschillende schalen zich tot elkaar verhouden. Daarnaast is het beperkt inzichtelijk op basis van welke bevindingen een eindcijfer tot stand komt. De opleiding dient hier richtlijnen voor te ontwikkelen, waarbij de relatie tussen de beoordelingscriteria en de leeruitkomsten ook inzichtelijker wordt gemaakt. Gebaseerd op het gesprek dat het panel met de betrokkenen over de beoordeling voerde, is het panel ervan overtuigd dat de opleiding dit adequaat en op tijd zal oppakken.

Het panel stelt vast dat de opleiding goede maatregelen treft om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Het panel concludeert op basis van de gesprekken en de documentatie daarnaast dat de examencommissie haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen op een juiste wijze vormgeeft. Het panel stelt vast dat de examencommissie ruime aandacht heeft voor de ontwikkeling van deze nieuwe masteropleiding en uitgebreide feedback geeft op de ontwikkelde toetsen en toetscriteria.

Conclusie: Voldoet

Standaard 4 is niet van toepassing

4.4 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Arts
Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Gezondheidszorg

4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

De beoogde leeruitkomsten geven een overzicht van dat wat de opleiding beoogt te bereiken. De opleiding biedt passend onderwijs aan dat het behalen van de beoogde leeruitkomsten waarborgt.

De opleiding presenteert een visie op onderzoek. De uitwerking van de visie in het onderwijs- en onderzoeksprogramma schiet nog tekort. Het management en docenten presenteren nog geen eenduidig beeld van deze uitwerking. Daarnaast zoekt de opleiding nog onvoldoende verbinding met wetenschappelijke onderzoekers in het bredere veld van effectonderzoek van therapie.

De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch gezien de beoogde eindkwalificaties. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en adequate begeleiding aan de studenten te geven. Het aantal gepromoveerde

docenten is voor een masteropleiding beperkt. De opleiding dient op andere manieren de onderzoeksgelateerde kennis in huis te halen.

De beoogde toetsen zijn van het vereiste niveau en de opleiding kiest voor een brede variatie in toetsvormen, passend bij de beroepsgerichte ambitie. De opleiding treft passende maatregelen om de kwaliteit van de toetsing te borgen.

Samenvattend is het panel positief over de beoogde leerresultaten, de onderwijsleeromgeving en de toetsing. De uitwerking van de visie op onderzoek in het onderwijs- en onderzoeksprogramma behoeft echter nog aandacht. Het panel verwacht dat de opleiding in staat is om deze uitwerking binnen twee jaar op orde te hebben. Het panel komt dan ook tot het oordeel 'positief onder voorwaarden'.

Het panel stelt de volgende voorwaarde:

De opleiding heeft over twee jaar een uitwerking van het onderzoek gerealiseerd met aandacht voor de volgende punten:

- een afweging van onderzoeksmogelijkheden (kwalitatieve en kwantitatieve, onderbouwd op basis van de ladder van Van Ieperen) en een onderbouwing van wat in de eerste jaren realistisch is, wat op termijn wenselijk is en wat dat doet met de onderbouwing van de praktijken nu en in de toekomst.
- aansluiting op gevalideerd onderzoek in brede veld van therapie;
- verbinding met bestaande onderzoekdomeinen in het brede veld van therapie;
- verbinding met actuele en onderzoekswaardige vragen uit het werkveld;
- terugkoppeling van onderzoeksresultaten naar het onderwijsprogramma en het werkveld.

5 Overzicht oordelen

Standaard	Oordeel
<u>Beoogde leerresultaten</u> <i>Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.</i>	Voldoet
<u>Onderwijsleeromgeving</u> <i>Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.</i>	Voldoet ten dele
<u>Toetsing</u> <i>Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>	Voldoet
Algemene conclusie	Positief onder voorwaarde

Bijlage 1: Samenstelling panel

- Voorzitter:
Prof. dr. M. (Marc) Vermeulen, academic director van de leergang Strategy, Innovation and Governance voor bestuurders in het publieke domein, TIAS School for Business and Society; en professor in onderwijssociologie, Tilburg University;
- Leden:
 - Prof. dr. S. (Susan) van Hooren, hoogleraar vaktherapie, Open Universiteit; en Lector Kennisontwikkeling Vaktherapieën, Zuyd Hogeschool;
 - T. (Tini) Hilgert, docent Toegepaste Psychologie; klinisch psycholoog / kinderpsychotherapeut De Speelwijze, inhoudelijk coördinator postgraduaat client-centered spelcounseling Thomas More Antwerpen.
 - J. (Janna) van der Honing, speltherapeut/pedagoog ZELLUF – Praktijk voor speltherapie (Leidschendam);
- Student-lid:
J. (Jade) Brouns, Masterstudent Pedagogische Wetenschappen Onderwijs- en opleidingskunde, KU Leuven.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door drs. Irma Franssen, beleidsmedewerker NVAO, als procescoördinator en door drs. Linda van der Grijspaarde, zelfstandig onderwijsadviseur, als secretaris.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op 18 januari 2018

Locatie: Hogeschool Ede, Oude Kerkweg 100, Ede

08.15 - 09.30 Ontvangst Panel en voorbereidingstijd

09.30 - 09.45 Presentatie Master Speltherapie door opleidingscoördinator Dineke Bent

09.30 - 10.45 Sessie 1: Management

Deelnemers	Functie
Dhr. drs. W.P. (Wim) van Velzen	Directeur
Dhr. P.C. (Paul) Zondervan MEd	Afdelingsmanager
Mevr. D. (Dineke) Bent MEd	Opleidingscoördinator
Mevr. dr. M. (Martine) Noordegraaf	Lector Jeugd en Gezin
Dhr. H.E. (Erik) Pluijgers	Manager kwaliteitszorg

10.45 - 11.00 Nabespreking deelnemers sessie 1

10.45 - 11.00 Pauze en verwerkingstijd panel (*besloten*)

10.45 - 11.00 Voorbespreking deelnemers sessie 2

11.00 - 12.15 Sessie 2: Docententeam, lectoraatsdocenten, examencommissie

Deelnemers	Functie
Mevr. M. (Arna) Berkhof	Opleidingsdocent
Mevr. drs. P.R. (Petra) van Harten	Opleidingsdocent
Dhr. A. (Anne) Pals	Opleidingsdocent
Dhr. A. (Andries) Scherpenzeel MEd	Opleidingsdocent
Mevr. A. (Aletta) Simons MSc	Onderzoeker lectoraat Jeugd en Gezin
Dhr. W. (Wim) van Ieperen	Lid Examencommissie

12.15 - 12.30 Nabespreking deelnemers sessie 2

12.15 - 13.15 Lunchpauze en verwerkingstijd panel (*besloten*)

13.00 - 13.15 Voorbespreking deelnemers sessie 4

13.15 - 14.00 Sessie 4: Werkveld

Deelnemers	Functie
Mevr. Alette van Huigenbos	Speltherapeut
Mevr. Ida Fisser	Speltherapeut
Mevr. Rianne Koelewijn	Speltherapeut
Mevr. Marika Westerveld	Speltherapeut

14.00 - 14.15 Nabespreking deelnemers sessie 4

14.00 - 14.15 Pauze en verwerkingstijd panel (*besloten*)

14.15 - 14.30 Paneloverleg (*besloten*)

14.30 - 15.15 Sessie 5: facultatief (o.b.v. extra vragen)

Deelnemers	Functie
Dhr. drs. W.P. (Wim) van Velzen	Directeur
Dhr. P.C. (Paul) Zondervan MEd	Afdelingsmanager
Mevr. D. (Dineke) Bent MEd	Opleidingscoördinator
Dhr. W. (Wim) van Ieperen	Lid Examencommissie
Mevr. Drs A. (Annechien) Verkerk	Teamleider Onderwijs & Kwaliteit

15.15 - 16.15 Paneloverleg (*besloten*)

16.15 - 16.30 Terugkoppeling door panel

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

- Dossier Toets Nieuwe Opleiding Masteropleiding Speltherapie Christelijke Hogeschool Ede

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Overzicht betrokken docenten Master Speltherapie (versie 18 januari 2018)
- Memobericht betreffende borging examencommissie
- Memobericht betreffende Business Case Master Speltherapie
- Toetsbeleidsplan Academie Sociale Studies, 2015-2016
- Toetskader CHE, juni 2017
- Onderwijs in Vakbekwaamheid, Onderwijskader CHE, juni 2014
- Portfolio- en intervisienotitie Master Speltherapie, september 2017
- Stagenota Master Speltherapie
- Master Speltherapie Modulekaarten/lesinhouden eerste en tweede jaar
- Curricula vitae Master Speltherapie

Overige documenten

- Definitief overzicht betrokken docenten Master Speltherapie;
- Businesscase Master Speltherapie met leeswijzer;
- Overzicht samenwerking ontwikkelgroep en examencommissie (Onderzoek ex.cie en Memobericht borging)
- Min. OCW Besluit macrodoelmatigheid Master Speltherapie
- Uitgewerkte modulekaarten diverse modules

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
EC	European Credits (studiepunten)
hbo	hoger beroepsonderwijs
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
wo	wetenschappelijk onderwijs
	etc. in alfabetische volgorde

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van de nieuwe opleiding hbo-master Speltherapie van de Christelijke Hogeschool Ede.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 005870